

Sámi allaskuvla
Sámi University College

OAHPPOPLÁNA

OKT 304

SÁMEGIELA JA SÁMI GIRJJÁLAŠVUOĐA DUTKANHISTORJÁ

10 oahppočuoggá

Dutkan –ja oahppostivra dohkkehan 21.06.2016, áššis 63/16. Rievdadusat dohkkehuvvon goahtejodiheaddji mearrádušnotáhta bokte 02.05.18 (Public áššenr. 18/00215.) ja 12.07.22 (Public áššenr 20/00061-8).

1. OAHPPOOVTTADAGA NAMMA

Sámegillii: Sámegeiela ja sámi girjjálašvuođa dutkanhistorjá

Dárogillii: Forskningshistorie om samisk språk og litteratur

Eaŋgalasgillii: Research history of Sámi language and literature

2. OPPALAŠ DIEĐUT OAHPU BIRRA

OAHPPOVTTADAGA KODA: OKT 304

VIIDODAT: 10 oahppočuoggá/ studiepoeng/ ECTS credits

OAHPU LÁGIDEAPMI: Oahpahus sáhtá lágiduvvot sihke luohkkálatnja- ja neahttaoahpahussan.

3. OAHPPOPROGRÁMMA GULLEVAŠVUOHTA

Gursa gullá Sámegeiela ja sámi girjjálašvuođa masterprográmma oktasaš geatnegahtton gurssaide.

4. SISABEASSANGÁIBÁDUSAT

Ohccis galga leat sámegiela ja sámi girjjálašvuođa bachelorgráda dahje vástideaddji oahppu. Gáibiduvvo, ahte ohccis leat 90 oahppočuoggá čiekŋudanoahput sámegielas eatnigiellan. Bachelorgráda gaskamearálaš árvosátni galgá leat C dahje buoret. Studeanttain, geain lea cand.mag.-dutkanus, galgá leat sámegielas gaskamearálaš árvosátnin 2,7 dahje buoret.

5. OAHPAHUSGIELLA

Davvisámegiella lea váldooahpahusgiellan. Eará sámegielat ja suoma-, ruoŋa-, dáro- ja eaŋgalasgiella sáhttet adnojuvvot omd. guosselogaldallamiin.

6. SISDOALLU

Gurssas oahpásnuvvat sámegiela ja sámi girjjálašvuođadutkama historjái, 1600-logu rájes dálá áigái. Gurssas guorahallat sámegiela ja sámi girjjálašvuođa guovddáš dutkansurggiid ja dain geavahuvvon metodaidda ja materiálaidda. Gurssas čiekŋut dáláduktamii čálalaš ja njálmmálaš bargguidda vehkiin.

7. OAHPPANJOKSOSAT

Oahpu maŋŋá studeanta lea olahan dáid oahppanjoksosiid:

Máhttu ja diehtu:

Studeanta

- dovdá oppalaččat sámeielaid ja sámi njálmmálaš ja čálalaš girjjálašvuoda dutkanhistorjjá 1600-logu rájes gitta 2000-logu álgui
- diehtá, mo sámeielaid dutkan lea gárggiidan suoma-ugralaš gielladutkamušas iehčanas ja viiddis dutkansuorgin
- ádde dutkanhistorjjá mearkašumi dálá ja boahttevaš dutkamii

Gálggat:

Studeanta

- máhtá analyseret sámeielaid ja sámi girjjálašvuoda dutkama teorehtalaš vuolggasajiid
- dovdá guovddáš dutkangirjjálašvuoda ja diehtogálduid ja máhtá ohat lassedieđuid
- máhtá iehčanasat válljet heivvolaš suokkardallanfáttáid ja gáldogirjjálašvuoda dutkanbarguid čáledettiin
- máhtá muitalit sámeiela dutkama historjjá ja dálá dili váldolinnjáid (dutkiid, dutkanásahusaid ja dutkamušaid) birra eará fágaid dutkiide ja dábálaš olbmuide

Oppalaš gelbbolašvuoha:

Studeanta lea

- háhkan oppalaš gealbbu sámeiela ja sámi girjjálašvuoda dutkanhistorjjás ja dan gárggiideamis
- máhtá hábmet dutkanfáttáid ja ohat heivvolaš gáldogirjjálašvuoda
- máhtá čállit fágalaš teavsttaid ja searvat ságastallamiidda fágasuorggi siskkobealde
- lea ovdánahtán kritihkalaš ákkastallan- ja čállingálggaid ja máhtá heivehit daid iehčanas bargui

8. OAHPAHAN- JA OAHPPANVUOGIT

Logaldallamat, seminárat ja iehčanas čállinbargu.

9. GÁIBÁDUSAT BEASSAT EKSÁMENII

Studeanta vállje ovttasráđiid fágaoahpaheddjiiguin sihke sámeiela ja sámi girjjálašvuoda doavtterbarguid dahje eará dutkančállošiid (dieđalaš artihkkaliid ja monografijaid), maidda oahpásmuvvá ja man guovddáš sisdoalu son buktá ovdan seminárain. Lohkamušaid siidolohku lea oktiibuot 200–500 siiddu. Studeanta galgá maiddá kommenteret unnimustá guokte eará studeantta semináraovdanbuktima.

Studeanta galgá addit sisa guokte čálalaš barggu, main nubbi guorahallá gielladutkama ja nubbigis girjjálašvuodadutkama historjjá. Bargguid dárkilit fáttát sohppojuvvojit ovttas fágaoahpaheddjiiguin. Goappáge barggu guhkkodat galgá leat unnimusat 5 siiddu.

Fágaoahpaheaddji árvvoštallá geatnegahtton bargguid dohkkehuvvon / ii dohkkehuvvon. Buot geatnegahtton barggut galget leat dohkkehuvvon ovdal eksámena..

10. EKSÁMEN

Ruovttueksámen mas studeanta bargá viidásat čálalaš bargguin, juogo gielladiehtaga dahje nubbi girjjálašvuodadiehtaga historjjá suorggis (gč. 9: Gáibádusat beassat eksámenii). Siidolohku gaskkal 10-15 siiddu.

Árvvoštallan: Árvosátni A–F.

11. PRIVATISTTAID VEJOLAŠVUOHTA VÁLDIT GURSSA

Privatisttat eai sáhte váldit dán gurssa, dasgo oahppan gáibida dan, ahte studeanta searvá oahpahussii. Geahča muđui U/A lága § 3-8 (2).

12. KVALITEHTASIIHKKARASTIN

Čujuhuvvo Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinnjuolggadusaide, ja makkár vejolašvuodát/geatnegasvuodát studeanttain leat árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.

Studeantadásis oahppu árvvoštallojuvvo evaluerenčoahkkimis ja studeanttat devdet árvvoštallanskovi oahpu loahpahettiin. Ásahusdásis oahppu árvvoštallojuvvo studeantaárvvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágaraortta vuodul.

13. LOHKANMEARRI

Bergsland, K. & Christiansen, R. Th. 1950: Norwegian research on the language and folklore of the lapps. *Journal of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland*, 80. 16 s.

Hirvonen, Vuokko (2018): *Njálmmálas árbevierut kultuvrralas árbin*. Guovdageaidnu: Sámi allaskuvla.

Hirvonen, Vuokko 1999: *Sámeeatnama jienat. Sápmelaš nissona bálggis girječállin*. Kap. 9. Guovdageaidnu: DAT. 202–219 (19 s.)

Hovdhaugen, E., Karlsson F., Henriksen C & Sigurd, B.(ed.) 2000: *The history of linguistics in the Nordic countries*. Jyväskylä: Societas Scientarum Fennica. (Oasit, mat meannudit sámegiela gielladutkama ja suoma-ugralaš gielladutkama.) Sullii 100 s. Girjji sisdoallu gávdno maiddá čujuhusas http://www.ling.helsinki.fi/~fkarlss/Hist_Ling_Nord.pdf

- Kuokkanen, R. 2004: Border Crossings. Pathfinders and New Visions: The Role of Sami Literature in Contemporary Society. — *Nordlit, Special Issue on Northern Minorities*. 91–104. (13 s.)
- Lehtola, Veli-Pekka 2006: Sámi kulturdukkamuša hástalusat. — *Sámis. Sámi čálakultuvrralaš áigečála* 3: 8–13. (6 s.) <http://www.samifaga.org/govat/doc/samis3.pdf>
- Rydving, Håkan 2013. *Words and varieties. Lexical variation in Saami*. Kap. 2: The History of Research into Saami Dialect Differentiation. Helsinki: Finno-Ugrian Society. S. 27–82. (56 s.)
- Sammallahti, P. 1996: History of Finno-Ugric Linguistics in the Nordic Countries. - Carol Henriksen, Even Hovdhaugen, Fred Karlsson & Bengt Sigurd (doaimm.): *Studies in the development of linguistics in Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden. Papers from the conference on the history of linguistics in the Nordic countries*. Oslo: Novus Forlag. S. 297–323. 37 s. (Norgga IP-čujuhusaid bokte <http://www.nb.no/nbsok/nb/8967d3df482cedc89f3c2720dfa25743?index=1#297>)
- Seurujärvi-Kari, Irja 2012: “We Took Our Language Back” – The Formation of a Sámi Identity within the Sámi Movement and the Role of the Sámi Language from the 1960s until 2008. – Riho Grünthal & Magdolna Kovács (doaimm.): *Ethnic and Linguistic Context of Identity: Finno-Ugric Minorities*. Helsinki: Finno-Ugrian Society. s. 37–79. (43 s.) <http://www.sgr.fi/uh/uh5.pdf>